

הדברת מזיקים בעצי-הפרי באביב ובתחילת הקיץ 1954

חומר משטח (אמולגטור 3, או אגלר — 0.03%, או אסטול 0.025%, או ספראלאסטיק 0.1 אחוז). מלבד ספראלאסטיק וקריאוסיד, אפשר לצרף כל חומר משטח לכל חומר להדברת מזיקים.

שני ריסוסים נוספים (השלישי והרביעי) יינתנו ברווח-זמן של 10 ימים, בדד"ט (אבקה רחיפה 50%) בשיעור 0.3%, בקריאוסיד 1%, או בארסאנאט העופרת 0.5%. אך המספר הכולל של ריסוסים ארסאנאט העופרת לא יעלה על 2—3. הריסוס החמישי יינתן כעבור 14 יום, בקריאוסיד, והששי שוב כעבור 14 יום, ב-1.5% שמן קיצי בתוספת 0.45% ניקוטין באנטוניט (בלאקליף 155). ריסוס זה יחול, בערך, בסוף יוני, ומיועד גם לדיכוי חרקים מוצצים, כגון הפארלאטוריה, כנימת הדם, כנימת העלה הירוקה או פסילת האגסים. אם התגבר אחד המזיקים הנ"ל — אפשר לרסס נגד עש-התפוח בשמן-ניקוטין-באנטוניט, במקום כל ריסוס אחר.

למניעת נזקים של עש-התפוח, חשוב לבצע את פעולת דילול הפרי במועדה ובהקפדה. בשעת הדילול יש להסיר מהעצים ולהשמיד את כל הפירות הנגועים בזחלי עש. חמרי ההדברה אינם מגיעים לפני השטח של פירות הנגועים זה בזה. בנקודת המגע חודר העש, וגדלה סכנתו לכל המטע. יש, איפוא, לפרק בהקדם את "אשכולות" הפירות.

האקרית האדומה. פונדקאים — כל הנשירים, ובעיקר תפוחים.

האקרית עלולה להזיק מסוף מאי, וסכנתה גוברת בהמשך העונה. יש והשימוש בדד"ט מעודד את התרבותה, אך ברוב הארצות נחשב דד"ט כחומר יעיל בהרבה מארסאנאט העופרת או הקריאוסיד, להדברת עש התפוח — וקשה לוותר עליו במטע הגרעיניים.

למלחמה באקרית שימשו עד-כה חמרי גפרית למיניהם, אך יעילותם בלתי יציבה, והם גורמים לעתים קרובות לצריבות.

בנסיונות העונה שעברה נמצא, שהחומר קוטל-האקריות "ארמייט" — יעיל להדברת האקרית האדומה בתפוחים. חומר זה הוזמן בחו"ל ויגיע לידי הנוטעים בצורת אבקה רחיפה בת 15% חומר פעיל. יש להשתמש ב-0.2% מאבקה זו. הארמייט רעיל מעט מאוד לאדם ולבהמה, וניתן לצירוף עם מרבית חמרי הריסוס, המשמשים באותה עונה במטע התפוחים (כגון ניקוטין, דד"ט, ארסאנאט העופרת, גפרית, פא"ר איתון, שמן קיצי ועוד).

יש להשתמש בארמייט משעה שמבחינים באוכלוסיית אקריות. שאלת השימוש המונע (פרופילקטי) וכן בעיות אחרות, הכרוכות בשימוש בארמייט — טעונות עדיין בירור. על כל מקרה של שימוש בארמייט — יש להודיע מיד לחתום מטה, במשרד החקלאות, חיפה, כדי לאפשר ריכוז הנסיון שיירכש בחומר זה, בעונה הראשונה לשימוש המסחרי בו.

צירעת השזיף (הופלוקאמפה). הפונדקאי — שזיף יפאני.

מסוף פברואר יש לעקוב אחר הופעת צרעת השזיף באזורי הרי ירושלים, הרי אפרים והגליל העליון. מציבים את ארגזי הגיחה שהוכנו לשם כך. המועד המתאים לריסוס הוא 8—10 ימים אחרי הופעת הצרעות הראשונות.

החמרים המתאימים לריסוס הם אבקה רחיפה של בנזון-האקסה-כלוריד (50%), בשיעור 0.4%, או מתוקסיכלור (אבקה רחיפה 50%) בשיעור 0.5%. בה"כ יעיל וזול מן המתוקסיכלור, אך עלול לפגוע בדבורים. פארלאטוריה. פונדקאים — עצי פרי גלעיניים וגרעיניים.

הריסוס האביבי ב"שמן חורפי", המכיל די-ניטרין אורתו-קראזול (חומר בעל צבע צהוב) — מיועד לזירוז התעוררות הפקעות ולהדברת הפארלאטוריה גם יחד, בגרעיניים ובגלעיניים. מועדו המדויק של ריסוס זה נקבע בהתאם לצרכי ההתעוררות, על-ידי הגורמים האחראים לכך. יש להשתמש בחמרים המתאימים, הנמצאים בשוק והמאשרים על-ידי המחלקה להגנת הצומח. הריכוזים — בהתאם להוראות המייצרים.

יש להקפיד על כיסוי יסודי של כל נוף העץ וגזעו. גשם היורד סמוך אחרי ביצוע הריסוס — עלול להפחית מיעילותו.

בסוף יוני ובסוף יולי ישולבו לתכנית הריסוסים נגד עש-התפוח — ריסוסים בשמן ניקוטין, כפי שיפורט להלן, במטרה לדכא את אוכלוסיית הפארלאטוריה ולשמור על נקיון הפרי.

פסילה שוכנת אגסים. הפונדקאי — אגס. עם הופעת המזיק (מתחילת אפריל) יש לרסס בשמן קיצי 1% בתוספת ניקוטין באנטוניט (בלאקליף 155) 0.45%. צירוף זה ישמש גם נגד עש-התפוח. במקום ניקוטין באנטוניט — אפשר להשתמש בגפרית ניקוטין בשיעור 0.15%—0.2%, אולם צירוף זה פחות יעיל נגד עש-התפוח. על-הרוב יש צורך לחזור על הטיפול כעבור 7—10 ימים.

עש-התפוח. הפונדקאים — פירות הגרעיניים. הריסוס הראשון יינתן עם נשירת שלושת רבעי עלי הכותרת של פרחי התפוח, בהתאם למועדי פריחת הזנים (שהם שונים, בגבולות מסוימים, מדי שנה). הריסוס הראשון ניתן, על-הרוב, לזן "גראנד-אלכסנדר" ולזן "בנאנה" בלבד, והריסוס השני ניתן לכל הזנים. ריח-הזמן בין שני הריסוסים הראשונים יהיה 10 ימים. לריסוס הראשון והשני יש להשתמש בקריאוסיד 1% או בארסאנאט-העופרת* בשיעור של 0.5%. לריסוסים אלה ולכל שאר הריסוסים הנזכרים בהוראות אלה, פרט לאלה הכוללים שמן, יש להוסיף

* או יס לזכור, כי ארסאנאט העופרת עלול לפגוע בדבורים, הסנקרות בעצים הטרוססים.

חיפושית קליפת הזית. הפונדקאי — זית.
חיפושית זו דומה לאקופטוגאסטר בגלעיניים,
בצורתה ובמנהגיה. השמירה על הכרם וסביבתו, שלא
יהיו בו עצי־זית חלשים, מתייבשים ויבשים — תמנע
את פגיעת החיפושית הזאת.

אקרית העפצים. הפונדקאי — זית.
היא מנוונת את הצימוח הצעיר, בעיקר באזורים
ההמים. מידת היעילות של הטיפולים בגפרית או
במרק קליפורני — טרם נבדקה במידה מספקת, אך
לפי שעה אין בידינו אמצעים טובים יותר להדברתה.
יקרונית התאנה. הפונדקאים — תאנה, מאנגו.
זהו מזיק חדש בארץ, המאיים לכלות את עצי
התאנה. רימתו נוברת בקמביום, מיוני ואילך. יש
לבדוק את עצי התאנה (גזע ובדים) מדי הודש,
ולחפש ולהשמיד את הרימות הנמצאות מתחת לקליפת
העץ, במקומות שבהם מתגלה נסורת. עלון עם הוראות
מפורטות, וכן חוברת המתארת את אורח חיי המזיק
— אפשר להשיג במחלקה להגנת הצומח, ביפו
ובחיפה.

כחליל הרימון. הפונדקאי — רימון.
דד"ט, קריאואסייד וארסאנאט העופרת — הם
החמרים המקובלים להדברת מזיק זה. הריסוס בדד"ט
נמצא יעיל יותר מהאיבוק בדד"ט, ומאיבוק או ריסוס
בקריאואסייד. הריסוס הראשון יינתן לא לפני הופעת
הביצים הראשונות של הכחליל, במאיוני. את הבי-
צים קל לגלות על־פני הפירות. הריסוסים יינתנו כל
10—20 יום, לפי העונה והאיזור.

ד"ר נ. פלאות

המחלקה להגנת הצומח, משרד החקלאות, חיפה.

בהוצאת „ספרית השדה“

הופיע הספר

גידול הגפן

חלק א'

מאת אגר' נתנאל הוכברג

516 עמודים עם טבלאות ותמונות

המחיר 6.500 ל"י

להשיג בכל בתי־המ"ס לספרים, במוסדות
להספקה ואצל סוכני „השדה“ למקומותיהם

המכירה הראשית: „השדה“, תל־אביב,
רח' לילינבלום 25, ת. ד. 4, טלפון 3868.

ברקנית הגלעיניים (קפנודיס טנבריאונים). פונ-
דקאים — עצי־פרי גלעיניים.

מועדי הריסוס המקובלים — הם סוף אפריל,
המחצית השניה של יוני וראשית אוגוסט. החומר
הרצוי הוא קריאואסייד, בשיעור של 1% ריסוס באג-
רוסייד רחף, בשיעור של 0.5%, הוא תחליף אפשרי
בעצים שאינם נושאים פרי (עצים צעירים, או אחרי
הקטיף).

תכנית ריסוסים זו יכולה להיות יעילה, בתנאי
שירוססו כל עצי הגלעיניים שבסביבה. כך, למשל,
אין ערך רב בריסוס משתלה שבקרבתה נמצא מטע
בלתי מרוסס, או ריסוס מטע הנמצא בקרבת עצי־פרי
גלעיניים מוזנחים.

לכנוס הגלעיניים. פונדקאים — עצי פרי
גלעיניים.

מודבר בניקוטין, דד"ט ובה"כ, בריסוס ובאיבוק,
בריכוזים המקובלים.

חיפושית הקליפה (אקופטוגאסטר). פונדקאים —
עצי־פרי גלעיניים וגרעיניים.

חיפושית זו נטפלת בעיקר לעצים שחיוניותם
פגומה, מסיבות שונות, אך עלולה לגבור גם בפקעי
עצים בריאים, בתקופה שבין מרס ליוני. התקפה
מסוג זה מתגלית בשלב מוקדם — על־ידי נבילת עלים,
ואח"כ ע"י הפרשת שרף בכמויות ניכרות במקומות
הנפגעים. הרחקת עצים מתים או עצים חלשים.
זנוטים למות, מן המטע — עוזרת למנוע התקפות
מסוג זה, ובשלב מוקדם של ההתקפה יכול גם ריסוס
בקריאואסייד או בדד"ט, בריכוז המקובל, להיות
לתועלת. ההתקפה מסתיימת מאליה ביוני, אך עלולה
להתחדש בסוף הקיץ ובסתיו.

זבוב הפירות. פונדקאים — פירות גרעיניים
וגלעיניים.

טובים להדברתו — דד"ט (אבקה רחיפה 50%)
ומתוקסיכלור (אבקה רחיפה 50%), שניהם בריכוז
0.5%. מרבית הפירות מותקפים סמוך להבשלתם,
ובדרך כלל אין צורך להתחיל בטיפולי הדברה מוקדם
יותר משבועיים לפני ההבשלה. משני טיפולים, בריחוח
זמן של שבוע זה מזה, יש לקוות לתוצאות משביעות
רצון בפירות הגלעיניים. בזנים ויקסון וקלסי רצוי
להתחיל בריסוס 3 שבועות לפני התחלת הקטיף,
ולחזור על הטיפול מדי שבוע. בתפוחים ואגסים יש
לרסס בדד"ט, בתקופה הקריטית יבזנים המותקפים,
אהת לשבוע — לפי התנאים המיוחדים לכל מטע.

זבוב הזית. הפונדקאי — זית.

נסיונות הדברה בכיוונים שונים נתנו תוצאות
מעודדות, בשנים האחרונות. עוד תפורסם הודעה
בדבר הנוהג הרצוי בעונה הקרובה, בעניין זה.

עש הזית. הפונדקאי — זית.

העש עלול לפגוע בצימוח הצעיר במשך כל
העונה, ומסוכן הוא ביחוד להרכבות ולעצים צעירים.
עם הופעתו — יש להדבירו בארסאנאט העופרת,
בקריאואסייד או בדד"ט, בריסוס או באיבוק, בריכוזים
המקובלים.